

24. SorS

Sarajevo, 21.06.2013.

Okrugli stol

**Osigurateljna zaštita putnika, pješaka i
biciklista u cestovnom prometu**

Moderator

Prof.dr.sc. Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Plan izlaganja:

➤ putnici , pješaci , biciklisti – posebno ugrožene osobe u cestovnom prometu – visokopotencionalni oštećenici

Sigurnost prometa ima dvije komponente:

a) *tehnički aspekt* - obuhvaća sve mjere preventive da se nesreće ne dogode; sadrže ih propisi o sigurnosti cestovnog prometa, i

b) *odštetni aspekt* - sigurnost da će žrtve prometa biti na adekvatan način obeštećene za štetu koju pretrpe u prometu, a tu sigurnost trebali bi jamčiti propisi o odgovornosti za štetu (građansko pravo) i propisi o (obveznom) osiguranju u prometu (osigurateljno pravo),

➤ klasične odredbe o odgovornosti za štete u prometu ne štite adekvatno stradale putnike, pješake i bicikliste,

➤ potrebna nova rješenja za posebno ugrožene kategorije sudionika cestovnog prometa

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

➤ U zemljama **EU** godišnje cca **43.000 mrtvih** u prometnim nesrećama, a preko **1,8 milijuna ozlijeđenih**; ukupni troškovi procjenjuju se na cca 160 milijardi eura;

➤ Od 1984.g. provode se mnoge mjere kako bi se broj smrtno stradalih i ozlijeđenih smanjio (u dvadeset godina, od 1980.-2000. broj smrtno stradalih pješaka na milijun stanovnika smanjen je sa 40 na 14, dakle, 65%).

➤ Osim toga donosi se pravna podloga takvim nastojanjima:

➤ Rezolucija Vijeća Europe br. C 218 od 31. srpnja 2000., o jačanju prometne sigurnosti (poziv državama članicama da povećaju svoja ulaganja u projekte cestovne sigurnosti)

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

- Izjava Komisije EU br. Com 2001/389 Vijeću i Parlamentu o zaštiti pješaka i zadacima autoindustrije
- Direktiva 2003/102/EC od 17.,11.2003. o zaštiti pješaka i drugih ranjivih kategorija sudionika u prometu u slučaju sraza s motornim vozilom – minimalni kriteriji koje proizvođači vozila moraju zadovoljiti prilikom izgradnje prednjih dijelova vozila
- Odluka Komisije 2004/90/EC o tehničkim uvjetima kojima frontalni dijelovi vozila moraju udovoljavati
- Direktiva 2005/66/EC od 26.11.2005. o korištenju prednjih sustava pasivne zaštite pješaka kojima vozila moraju biti opremljena u okviru standardne opreme, itd.
- Odluka Vijeća Europe br. 73/704/CE o europskoj *data base*, Godišnji podaci o sigurnosti prometa u EU, v. *ERSO – European Road Safety Observatory*.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

➤ U Republici **Hrvatskoj** – godišnje izvješće MUP-a o stanju sigurnosti prometa za 2012.: ukupno 36.987 prometnih nesreća, od toga s nastradalima 11.695 osoba, a od toga poginulih 353

➤ Smrtno stradalih osoba – 390, ozljeđeno – 15.925 (3033 teško, lakše 12.892)

➤ Poginulo 250 vozača (mopeda – 16, biciklista – 21 ...), 70 putnika i 70 pješaka

➤ U Republici **Srbiji** – godišnje izvješće MUP-a Srbije, u 2012. poginulo 684 osobe (69 biciklista...), ozljeđeno – 18.406 osoba

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Klasična rješenja:

- propisi građanskih zakonika donesenih još u 19 st. kad motornih vozila na cestama još nije bilo, ili ih nije bilo mnogo;
- temeljno načelo – **načelo krivnje** za uzrokovanu štetu (u obje kategorije – dokazane i pretpostavljene krivnje);
- ublažavanje načela krivnje i uvođenje **načela kauzaliteta** – odgovornosti bez krivnje, s mogućim **slučajevima ekskulpacije štetnika** (naravno , i osiguratelja)....;
- osiguranje od automobilske odgovornosti – pokriva odgovornost osiguranika...

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

- povećanje broja prometnih nesreća, broja smrtno stradalih i ozljeđenih u tim nezgodama - **teorija povećanog rizika** - potreba novog uređenja sustava odgovornosti za štete u prometu;
- niz novih **specijalnih propisa** o odgovornosti i popravljaju štete koja je nastala u prometu, ili pak
- **posebne odredbe** u okviru građanskih zakonika o odgovornosti i popravljaju štete nastale u cestovnom prometu ili u okviru propisa o sigurnosti prometa na cestama.
- primjer: povijesni razvoj odgovornosti prema suputnicima i s tim u vezi njihov status u osiguranju od automobilske odgovornosti ...

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Zakon o obveznim odnosima 1978.

- Zakon ostaje na načelima klasičnih zakonika:
- Za štete od motornih vozila odgovara štetnik po načelima odgovornosti za **opasnu stvar** (pretpostavljena uzročnost) – v. čl. 173.
- Mogućnost (potpunog ili djelomičnog) oslobođenja od odgovornosti (čl. 177.):
- “...ako dokaže da šteta potječe od, nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predividjeti, ni izbjeći ili otkloniti”, klasični **vis maior**; ili “...ako dokaže da je šteta nastala **isključivo radnjom oštećenika ili treće osobe**, koju on nije mogao predividjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti”
- “...oslobađa odgovornosti **djelomično** ako je oštećenik djelomično pridonio nastanku štete”, poznati sl. **podijeljene odgovornosti za štetu**.

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Hrvatski ZOO 2005.

U tom dijelu nije mijenjao gotovo ništa:

- čl. 1063. – odgovornost od opasne stvari – predmnjeva uzročnosti,
- čl. 1067 – oslobođenje od odgovornosti - identično čl. 177. ZOO 1978.
- dodatak: čl. 1071. – odgovornost prema trećoj osobi koja se prevozi motornim vozilom: - vlasnik odgovora za štete koje pretrpi prevožena osoba (neimovinska šteta i šteta na stvarima koje suputnik nosi “...na sebi ili sa sobom”, te “Ništetna je svaka ugovorna odredba kojom bi se unaprijed isključila odgovornost iz st. 1. ovoga članka.”
- važna je i odredba čl. 1092.st. 1. : “Oštećenik koji je pridonio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila ima pravo samo na razmjerno sniženu naknadu”

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

- te st. 2. istoga članka: *“Kad je nemoguće utvrditi koji dio štete potječe od oštećenikove radnje ili propusta, sud će dosuditi naknadu vodeći računa o okolnostima slučaja”.*

Posljedica gore navedenog uređenja odgovornosti vozača (i osiguratelja)

Prema nekim (neslužbenim, jer službene statistike zasada nema) istraživanjima, na području primjene ZOO 78. i ZOO 05., **preko 40 % oštećenih zbog smrti ili ozljeda ne može dobiti potpunu naknadu štete** koju su pretrpjeli u prometnim nesrećama, jer im se postavlja prigovor podijeljene odgovornosti, odnosno doprinosa vlastitoj šteti svojim nepravilnim ponašanjem u prometu.

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Kako se radi upravo o osobama koje su najosjetljivije i najpodložnije pogibiji ili teškim fizičkim/psihičkim ozljedama u srazu s vozilom, to znači da upravo najviše oštećeni ostaju bez potpune naknade štete.

A vrste tih šteta su poznate: pored *neimovinske /nematerijalne* štete, *specifični vidovi materijalnih* šteta kao posljedica ozljeda: ➤ troškovi liječenja, troškovi ortopedskih pomagala, troškovi rehabilitacija, troškovi tuđe pomoći, preuređenje stana, preuređenje vozila, nemogućnost školovanja ili usporavanje redovnog tijeka školovanja (gubitak školske godine), gubitak (potpuni ili djelomični) zarade, itd.

Posljedice:

➤ stvaranje socijalnih slučajeva i individualnih, odnosno obiteljskih drama, što si civilizirano društvo ne može dopustiti, dugotrajne parnice (utvrđivanje suodgovornosti, vještačenja...)

Moderator:

Prof.dr.sc.

Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Nova rješenja

1. Francuski sustav – **Badinterov zakon** od 5. srpnja 1885. (Zakon o poboljšanju položaja žrtava prometnih nesreća i o ubrzanju obeštećenja):

- putnici, biciklisti i pješaci – privilegirana kategorija zaštićenih osoba: imaju pravo na naknadu štete od osiguratelja bez obzira na svoju krivnju, odgovornost ili doprinos nastanku štete, osim u slučaju da su počinili **neispričivu grešku (une faute inexcusable)**;
- a ako su mlađi od 16 i stariji od 70 godina, ili su invalidni više od 80%, ne može im se prigovoriti ni neispričiva greška

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

2. Belgija – Zakon o osiguranju od 21. 11. 1989., točnije njegova novela **Zakonom od 30.03.1994.**, čl. 29 bis - slijedi francuski sustav

➤ **neispričiva greška** razlog gubitka prava gore spomenutih kategorija oštećenika samo ako je ona **jedini uzrok** nastanka štete

➤ **Dodatno: neispričivom greškom može se smatrati jedino namjerna greška posebne /izuzetne težine, koja bez valjanog razloga izlaže svog autora opasnosti koje je on morao biti svjestan**

➤ **Dodatno prethodnim uvjetima:** samo osobama starijim od 14 godina može se prigovoriti neispričiva greška!

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Pokušaj predlagača **Pete Direktive** o osiguranju automobilske odgovornosti

- Posebna zaštita pješaka i biciklista , odnosno svih nemotoriziranih sudionika prometa potrebna , jer su to «...posebno ranjivi sudionici cestovnog prometa «; odgovornost vozača temelji se na uporabi vozila (**operating risk**) zbog čega treba uvesti **strong liability**.
- **Protivnici** : to je miješanje u građansko pravo zemalja članica, a ono nije predmet harmonizacije . **Ostatak** : Recital 22. Direktive br.209/ 103/EC od 16.9.2009.: štete koje pretrpe pješaci,biciklisti i drugi nemotorizirani sudionici cestovnog prometa , koji obično čine najslabiju kariku u prometu , predmet posebne pažnje nacionalnog zakonodavca.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Prvi Nacrt Prijedloga Zakona o obveznim osiguranjima u prometu Ministarstva financija Republike Hrvatske i u 6.mjeseca 2012.

- u cijelosti preuzeo francuski sustav (Badinterov zakon)
- odustanak od novog Zakona i Zakon o izmjenama i dopunama ZOOUP-a, koji nema odredbu iz Prvog nacrta Prijedloga novog zakona .

Osigurateljna zaštita
putnika, pješaka i
biciklista u
cestovnom prometu

Budućnost?

Hvala na pažnji!

CUBIS je logičan izbor za vaše osiguravajuće društvo, Biro osiguranja i Agenciju za nadzor.